Obyčejné diferenciální rovnice

Dalibor Pražák, Josef Žabenský

ZS 17/18
4. prosince 2017

Písemka 2

Z úloh 3.A a 3.B si zvolte dle libosti.

1. Uvažujte lineární systém s konstantní maticí $A = \begin{pmatrix} \lambda & 1 \\ 0 & \lambda \end{pmatrix}$ a parametrem $\lambda \in \mathbb{R}$. Spočtěte maticovou exponenciálu, nalezněte obecný (vzhledem k poč. podmínce) tvar řešení, určete stabilitu počátku v závislosti na λ a načrtněte trajektorie řešení pro $\lambda = 0$ a $\lambda > 0$.

Poznámka: Největší váhu nese poslední úkol, ty ostatní k němu jen vytyčují cestu.

10 bodů

2. Pomocí Hartman-Grobmanovy věty rozhodněte o stabilitě a načrtněte chování řešení v okolí stacionárního bodu systému

$$\begin{aligned} x' &= \exp(2x + 2y) + x \\ y' &= \arccos(x - x^3) - \frac{\pi}{2}. \end{aligned}$$

Poznámka: Kdo by si pamatoval $\arccos'$? Bonusový bod za nalezení potřebné hodnoty bez lovení vzorce z paměti!

8 bodů

3.A. Mějme systém

$$\begin{aligned} x' &= -y + x(x^2 + y^2) \sin\left(\frac{\pi}{\sqrt{x^2 + y^2}}\right) \\ y' &= x + y(x^2 + y^2) \sin\left(\frac{\pi}{\sqrt{x^2 + y^2}}\right). \end{aligned}$$

Graficky znázorněte řešení a u těch periodických rozhodněte o jejich stabilitě.

Poznámka: Bez újmy na obecnosti předpokládejme, že pravá strana je v počátku rovna nule.

7 bodů

3.B. Uvažujte skalární rovnici $x' = f(x)$ pro spojitou funkci f se stacionárním bodem x_0. Na základě znaménka f na pravém a levém okolí x_0 zformulujte a dokažte postačující podmínky zaručující stabilitu, asymptotickou stabilitu a nestabilitu x_0. Jak byste podmínky formulovali v případě existence $f'(x_0) \neq 0$?

7 bodů

Hodně štěstí a dvakrát měř!

Test 2

Pick either 3.A or 3.B; whichever suits your fancy.

1. Consider a linear system with a constant matrix $A = \begin{pmatrix} \lambda & 1 \\ 0 & \lambda \end{pmatrix}$ with $\lambda \in \mathbb{R}$. Compute the matrix exponential, find a general (with respect to the initial condition) form of solutions, determine stability of the origin depending on λ and sketch the phase portrait of the system for $\lambda = 0$ and $\lambda > 0$.

Note: The most important piece of this task is the last part, the others just pave the way towards it.

10 points

2. Using Hartman-Grobman's Theorem decide about stability and sketch the phase portrait in the neighbourhood of the stationary point of the system

$$\begin{aligned} x' &= \exp(2x + 2y) + x \\ y' &= \arccos(x - x^3) - \frac{\pi}{2}. \end{aligned}$$

Note: Who would remember $\arccos'$? A bonus point for finding the required value without showing off encyclopaedic knowledge!

8 points

3.A. Consider system

$$\begin{aligned} x' &= -y + x(x^2 + y^2) \sin\left(\frac{\pi}{\sqrt{x^2 + y^2}}\right) \\ y' &= x + y(x^2 + y^2) \sin\left(\frac{\pi}{\sqrt{x^2 + y^2}}\right). \end{aligned}$$

Sketch the phase portrait and establish stability of the periodic solutions.

Note: Without loss of generality assume that the right-hand side is zero at the origin.

7 points

3.B. Consider a scalar equation $x' = f(x)$ for a continuous function f with a stationary point x_0. Based on the sign of f in the right and left neighbourhood of x_0, formulate and prove sufficient conditions guaranteeing stability, asymptotic stability and instability of x_0. How would you formulate the conditions in case of existence of $f'(x_0) \neq 0$?

7 points

I wish you good luck and measure twice, cut once!